

Uloga studenata u financiranju visokog obrazovanja

Jelena Miloš, Filozofski fakultet u Zagrebu

Sustav ili “krpanje rupa”?

- Redoviti studenti
  - uz potporu MZOS-a
  - za osobne potrebe
- Izvanredni studenti
- Problemi:
  - Kriteriji za određivanje kvota?
  - Kriteriji za određivanje visine školarine?
  - Postoji li sustav?

Ekonomski fakultet
UPISANI STUDENTI
ZIMSKI SEMESTAR AKADEMSKE GODINE 2007./2008.
 Stanje na dan 1. listopada 2007.

STUDIJ	Način studiranja	I. godina			II. godina			III. godina			IV. godina			UKUPNO		
		M	Ž	SV	M	Ž	SV	M	Ž	SV	M	Ž	SV	M	Ž	SV
Stručni	red*	45	82	127	20	57	77	16	70	86			0	81	209	290
	red**	73	92	165	35	73	108	40	80	120			0	148	245	393
	izvanredni	416	607	1023	75	238	313	168	325	493			0	659	1170	1829
	svoga	534	781	1315	130	368	498	224	475	699	0	0	0	888	1624	2512
Dodiplomski studij	red*			0			0			0	140	370	510	140	370	510
	red**			0			0			0	305	656	961	305	656	961
	izvanredni			0			0			0	374	606	980	374	606	980
	svoga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	819	1632	2451	819	1632	2451
Prediplomski sveučilišni	red*	129	149	278	245	518	763	143	341	484			0	517	1008	1525
	red**	580	938	1518	376	618	994	151	324	475			0	1107	1880	2987
	izvanredni	487	646	1133	131	193	324	102	199	301			0	720	1038	1758
	svoga	1196	1733	2929	752	1329	2081	396	864	1260	0	0	0	2344	3926	6270
Ukupno	red*	174	231	405	265	575	840	159	411	570	140	370	510	738	1587	2325
	red**	653	1030	1683	411	691	1102	191	404	595	305	656	961	1560	2781	4341
	izvanredni	903	1253	2156	206	431	637	270	524	794	374	606	980	1753	2814	4567
	svoga	1730	2514	4244	882	1697	2579	620	1339	1959	819	1632	2451	4051	7182	11233

M= muškarci, Ž = žene, SV = svega, red* = redoviti studenti koji studiraju uz potporu Ministarstva, red** = redoviti studenti koji sami plaćaju studij

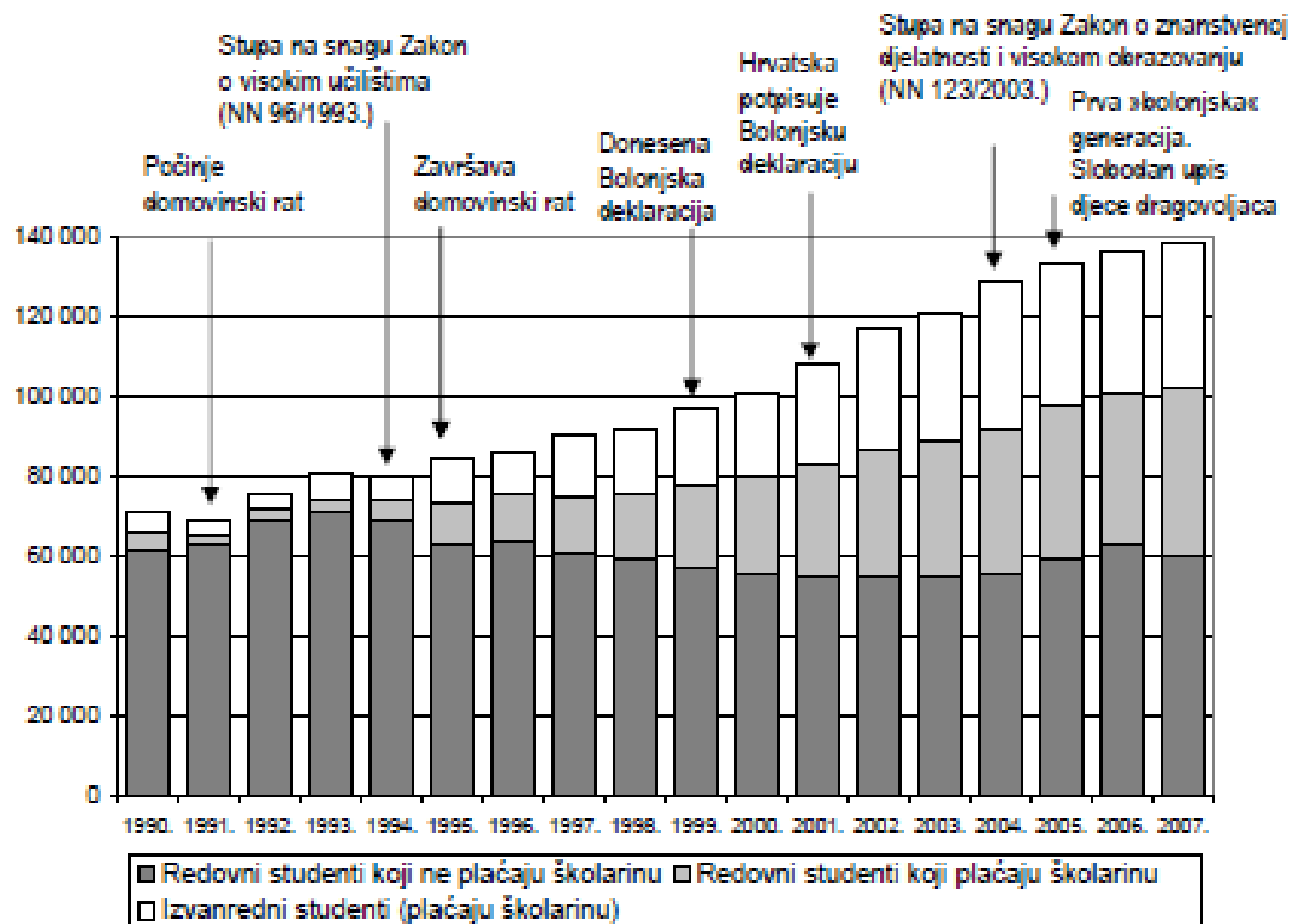
Pravni fakultet
UPISANI STUDENTI
ZIMSKI SEMESTAR AKADEMSKE GODINE 2007./2008.
 Stanje na dan 1. listopada 2007.

STUDIJ	Način studiranja	I. godina			II. godina			III. godina			IV. godina			UKUPNO		
		M	Ž	SV	M	Ž	SV	M	Ž	SV	M	Ž	SV	M	Ž	SV
Dodiplomski studij	red*			0			0	41	155	196	69	285	354	110	440	550
	red**			0			0	37	111	148	43	104	147	80	215	295
	izvanredni			0			0	104	357	461	136	410	546	240	767	1007
	svoga	0	0	0	0	0	0	182	623	805	248	799	1047	430	1422	1852
Prediplomski sveučilišni	red*	3	81	84	7	92	99	4	83	87			0	14	256	270
	red**	1	93	94	5	49	54		13	13			0	6	155	161
	izvanredni	5	98	103	3	36	39	8	47	55			0	16	181	197
	svoga	9	272	281	15	177	192	12	143	155	0	0	0	36	592	628
Integrirani	red*	123	282	405	135	311	446	47	158	205			0	305	751	1056
	red**	144	393	537	72	191	263	18	48	66			0	234	632	866
	izvanredni	223	478	701	169	372	541	59	145	204			0	451	995	1446
	svoga	490	1153	1643	376	874	1250	124	351	475	0	0	0	990	2378	3368
Ukupno	red*	126	363	489	142	403	545	92	396	488	69	285	354	429	1447	1876
	red**	145	486	631	77	240	317	55	172	227	43	104	147	320	1002	1322
	izvanredni	228	576	804	172	408	580	171	549	720	136	410	546	707	1943	2650
	svoga	499	1425	1924	391	1051	1442	318	1117	1435	248	799	1047	1456	4392	5848

M= muškarci, Ž = žene, SV = svega, red* = redoviti studenti koji studiraju uz potporu Ministarstva, red** = redoviti studenti koji sami plaćaju studij

Slika 1.

Kretanje broja studenata prema plaćanju studija i režimu studiranja 1990.-2007. uz kronologiju relevantnih zbivanja.

Izvor: DZS (1991-2009). *Studenti u akademskoj godini*. Statistička izvješća

Napomena: U sistemu statističkih istraživanja DZS-a podaci o apsolventima ne prikupljaju se još od 1963. godine, tako da informacije DZS-a o broju studenata ne uključuju apsolvente.

Studentski zahtjevi

- Potpuno javno financirano visoko obrazovanje: ukidanje školarina i bilo kakvih vidova participacija na preddiplomskoj diplomskoj i poslijediplomskoj razini za sve studente (redovite i izvanredne)
- Razlozi: obrazovanje kao javno zajedničko dobro, jednako pravo na obrazovanje za sve, socijalno uključivanje kao pretpostavka “društva znanja”

Hoće li besplatno obrazovanje pogoršati kvalitetu nastave?

- “Ukidanje školarina ne rješava probleme niske stope prolaznosti, dugoročnog prosječnog vremena studiranja, prevelikog broja studenata na postojeće kapacitete sveučilišta i druge probleme koji se odnose na kvalitetu studija. Rješenja za te probleme mogu se naći tek sustavnim oblikovanjem javnih politika u visokom obrazovanju, temeljenim na podacima i pokazateljima i jasno formuliranim željenim ishodima. Nadalje, važan preduvjet za razvojnu politiku su povećana javna ulaganja.”

Danijela Dolenc, Institut za društvena istraživanja

Motivira li novčana penalizacija studente i je li ona pravedna?

- “OECD countries with low tuition fees in tertiary-type A education often debate whether they should increase those fees in order to improve completion rates. However, it is difficult to see a relationship between completion rates in tertiary-type A programmes and the level of tuition fees charged by tertiary-type A institutions...By way of contrast, Denmark does not charge tuition fees and provides a high level of public subsidies for students but has completion rates (81%) above the OECD average. This is not surprising because all indicators...show that compared to upper secondary attainment, tertiary-type A educational attainment significantly benefits individuals in terms of earnings and employment. This can create a sufficiently big incentive, independently of the level of tuition fees, for students to finish their studies”

Statistics: Education at a Glance 2009: OECD Indicators

Besplatno obrazovanje: moguće i/li potrebno?

- “Ukoliko želimo stvoriti društvo koje će biti socijalno uključivo, koje će kroz sustav obrazovanja promicati društvenu mobilnost i uključivanje različitih skupina i pojedinaca u aktivno građanstvo, sustav visokog obrazovanja ne možemo prepustiti tržišnim mehanizmima, već se o njemu moramo brinuti kao o javnom, zajedničkom dobru.”

Danijela Dolenc, Institut za društvena istraživanja

Hvala na pažnji 😊

e-mail: jemilos@gmail.com